

Revisionsbetænkning

over

Beretninger om revisionen af

Københavns Kommunes regnskab for 2010

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Proces for behandling af revisionsberetning og revisionsbetænkning	3
2. Revisionsudvalgets indstilling til betænkning over beretninger om revisionen af årsregnskabet	5
3. Revisionsudvalgets bemærkninger og anbefalinger til forbedringsaktiviteter.....	6
3.1 Forbedring af regnskabsvæsenet og tilhørende regnskabsmæssige arbejdsgange.....	6
3.2 Regnskabsmæssige registreringer	7
3.3 Kompetenceudvikling for regnskabsmedarbejdere.....	8
3.4 Nyt økonomisystem	8
3.5 Indkøbsområdet.....	8
3.6 Refusioner på det sociale og beskæftigelsesrettede område	9
4. Revisionsudvalgets behandling af revisionsberetninger for 2010.....	10
4.1. Revisors konklusion om revisionen af 2010-regnskabet	10
4.2. Væsentlige forhold i revisionsberetningerne for 2010.....	12
A. Københavns Kommunes registreringsprocesser.....	12
B. Københavns Kommunes årsregnskab	17
C. Bevillingsmæssige forhold.....	18

Bilag:

1. Revisionsbemærkninger og udvalgenes besluttede foranstaltninger
2. Revisionsberetning for 2010 vedrørende årsregnskabet.
3. Revisionsberetning for 2010 vedrørende sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion
4. Revisionsberetning for 2010 vedrørende kommunens administration af byfornyelsesområdet

1. Proces for behandling af revisionsberetning og revisionsbetænkning

Kommunens eksterne revisor afgav den 15. september 2011 til Borgerrepræsentationen følgende beretninger om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2010:

- Revisionsberetning for 2010 vedrørende årsregnskabet
- Revisionsberetning for 2010 vedrørende sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion
- Revisionsberetning for 2010 vedrørende kommunens administration af byfornyelsesområdet

Revisionsberetningerne er behandlet efter retningslinierne i Københavns Kommunes revisionsregulativ af 21. februar 2008.

Borgerrepræsentationen vedtog på sit møde den 22. september 2011 at oversende revisionsberetningerne til Økonomiudvalget og de stående udvalg med henblik på, at udvalgene udarbejder besvarelse til de afgivne bemærkninger inden for de pågældende udvalgs ressortområde.

Økonomiudvalget har til opgave at foranledige, at der sker en besvarelse af revisionsbemærkninger til årsregnskabet – både for så vidt angår bemærkninger til forvaltningen under Økonomiudvalget og under de stående udvalg.

Økonomiudvalget besluttede på sit møde den 8. november 2011 at oversende Økonomiudvalgets og de stående udvalgs besvarelser af de afgivne bemærkninger til Revisionsudvalget.

Økonomiudvalget skal afgive en revisionsbetænkning med indstilling om regnskabet til Borgerrepræsentationen.

Revisionsudvalget – nedsat i henhold til styrelseslovens § 17, stk. 4, – har til opgave at foretage det forberedende arbejde i forhold til Økonomiudvalgets behandling af revisionsberetningerne.

Revisionsudvalget afgiver et udkast til revisionsbetænkning over beretningen om revisionen af årsregnskabet henholdsvis delberetningerne til Økonomiudvalget.

Revisionsbetænkningen skal indeholde de bemærkninger, som behandlingen af årsregnskabet, beretningen om revisionen af årsregnskabet henholdsvis delberetningerne og Økonomiudvalgets og udvalgenes bemærkninger måtte give anledning til.

I betænkningen fremdrages endvidere sådanne forhold, som efter Revisionsudvalgets skøn kan være af betydning for Borgerrepræsentationen ved bedømmelsen af regnskabet og de dispositioner, der er omfattet af regnskabsafleggelsen henholdsvis delberetningerne.

Revisionsudvalget har behandlet den eksterne revisors beretninger. Behandlingen har tillige omfattet de kommentarer, som Økonomiudvalget og de stående udvalg har knyttet til beretningerne.

Borgerrepræsentationen træffer på et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger.

Årsregnskabet, revisionsbetænkningen og de afgørelser, som Borgerrepræsentationen har truffet i forbindelse hermed skal indsendes til Statsforvaltningen Hovedstaden inden en frist, der er fastsat af indenrigs- og sundhedsministeren.

2. Revisionsudvalgets indstilling til betænkning over beretninger om revisionen af årsregnskabet

Revisionsudvalget indstiller, at Økonomiudvalget tillige med indstillingen til Borgerrepræsentationen om decision af årsregnskabet for 2010 afgiver nærværende betænkning dateret den 30. november 2011 til Borgerrepræsentationen med følgende indstilling:

Borgerrepræsentationen tager revisionsbetænkningen over beretninger om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2010 til efterretning.

Revisionsudvalget, den 30. november 2011

**Mogens Lønborg
(Formand)**

**Finn Rudaizky
(Næstformand)**

Lise Thorsen

Lars Aslan Rasmussen

Rikke Lauritzen

Flemming Steen Munch

Klaus Mygind

3. Revisionsudvalgets bemærkninger og anbefalinger til forbedringsaktiviteter

Følgende fremgår af § 26 i revisionsregulativet for Københavns Kommune:

”Revisionsbetænkningen skal indeholde de bemærkninger, som behandlingen af årsregnskabet, beretningen om revisionen af årsregnskabet henholdsvis delberetningerne og Økonomiudvalgets og udvalgenes bemærkninger måtte give anledning til”.

”I betænkningen fremdrages endvidere sådanne forhold, som efter Revisionsudvalgets skøn kan være af betydning for Borgerrepræsentationen ved bedømmelsen af regnskabet og de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen henholdsvis delberetningen”.

Revisionsudvalget har valgt at fremsætte følgende bemærkninger og anbefalinger på grundlag af de fremdragne væsentlige forhold i revisionsberetningerne.

3.1 Forbedring af regnskabsvæsenet og tilhørende regnskabsmæssige arbejdsgange

I Revisionsbetænkningen over beretninger om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2009 fremførte Revisionsudvalget, at etablering af en central tværgående regnskabsfunktion udgør et væsentligt middel for at opnå en markant styrkelse af regnskabsvæsenet og de tilhørende regnskabsmæssige processer. Revisionsudvalget anbefalede, at følgende hovedopgaver henføres til en tværgående regnskabsfunktion:

- Kommunens kasse- og regnskabsregulativ
- Ansvar for aflæggelsen af Københavns Kommunes samlede årsregnskab
- Fastsætte krav til og overvåge regnskabsprocessen
- Ansvar for kommunens overholdelse af Budget- og Regnskabssystem for kommuner og samtlige elementer i bogføringsloven
- Videns- og kompetencecenter på det regnskabsmæssige område
- Regnskabsstandarder
- Designe sammenhængende og tværgående regnskabsprocesser omfattende hele kommunen
- Forretningsgange
- Kontoplanansvarlig (struktur, standardisering)
- Moms og afgifter

- Overvåge sammenhængen i de enkelte regnskabssystemer herunder manuelle og IT-understøttede grænseflader mellem de enkelte systemer (kontrol- og transaktionsspor samt afstemning af systemerne)
- Understøtte et netværk for kommunens aktører på det regnskabsmæssige område samt moms og afgifter
- ”Hotline” for forvaltningerne på det regnskabsfaglige område samt moms og afgifter.

I forbindelse med fremsendelsen af revisionsbetænkning 2009 til Borgerrepræsentationen kunne Økonomiudvalget ikke tilslutte sig anbefalingen om en central regnskabsfunktion med den begrundelse, at styreformen for Københavns Kommune er hindrende for etableringen af en tværgående regnskabsfunktion med et opgaveindhold svarende til ovenstående.

Det er revisionsudvalgets opfattelse, at det inden for rammerne af den nuværende styreform for Københavns Kommune er muligt at etablere en central regnskabsfunktion med en opgaveportefølje som anført ovenstående, jf. rapport fra Intern Revision og Deloitte af 17. marts 2010: Juridisk og praktisk vurdering af konsekvenserne ved etablering af kommunens kontrakterheder.

Uanset dette er det Revisionsudvalgets vurdering, at følgende væsentlige opgaver, som Revisionsudvalget i betænkningen for 2009 foreslog varetaget af en central regnskabsfunktion, fortsat bør højnes kvalitetsmæssigt:

- Designe sammenhængende og tværgående regnskabsprocesser omfattende hele kommunen
- Forretningsgange
- Regnskabsforskrifter for hele Kommunen
- Overvåge kvaliteten i de tværgående regnskabsprocesser
- Overvåger sammenhængen i de enkelte regnskabssystemer herunder manuelle og IT-understøttede grænseflader mellem de enkelte systemer (kontrol- og transaktionsspor samt afstemning af systemerne).

Revisionsudvalget skal derfor understrege vigtigheden af, at ovenstående opgaver i høj grad iagttages ved den løbende tilpasning og forbedring af regnskabsområdet i Københavns Kommune. Det skal i den forbindelse pointeres, at der ved varetagelsen af ovenstående opgaver skal etableres en effektiv adskillelse mellem myndigheds- og driftsopgaver.

3.2 Regnskabsmæssige registreringer

Det er Revisionsudvalgets opfattelse, at kvaliteten af Københavns Kommunes regnskabsmæssige registreringer skal undergå en markant kvalitetsforbedring.

Revisionsudvalget har således konstateret, at væsentlige andele af de disponerede omkostninger ikke er specificerede på relevante konti. Dette medfører, at regnskabsvæsenet ikke kan anvendes effektivt ved den økonomiske styring i Københavns Kommune. Eksempelvis formindskes regnskabsvæsenets værdi i forbindelse med analyse, vurdering samt opfølgning af følgende områder:

- Omkostningsanalyser på specifikke områder
- Tværgående omkostningsanalyser
- Vurdering af omsætningen indenfor specifikke varegrupper
- Vurdering af overholdelse af grænseværdier i forbindelse med udbud

3.3 Regnskabsmæssig kompetence

Det er Revisionsudvalgets opfattelse, at det er af afgørende betydning for en sikker og effektiv regnskabsfunktion, at kompetenceniveauet for regnskabsmedarbejdere højnes markant.

3.4 Nyt økonomisystem

Økonomiforvaltningen har iværksat de indledende vurderinger (foranalyser) m.h.t. til implementeringen af et nyt Økonomisystem i Københavns Kommune. Ekstern og Intern Revision har anbefalet, at implementeringen af et nyt Økonomisystem ses i nøje sammenhæng med Københavns Kommunes nuværende niveau for så vidt angår regnskabsmæssig organisering samt tværgående og veldefinerede processer. Revisorerne har således anbefalet, at en række væsentlige forhold på det regnskabsmæssige område skal afklares, forinden overvejelserne om et nyt økonomisystem videreføres:

- Regnskabsmæssig organisering
- Regnskabsopgaver placeret i KS
- Regnskabsopgaver placeret i Forvaltningerne
- Interne kontroller i forretningsgangene

Afklaringen af ovenstående punkter er tillige en forudsætning for at udarbejde en egentlig foranalyse.

3.5 Indkøbsområdet

Revisionsudvalget har konstateret, at indkøbsområdet i Københavns Kommune er behæftet med en forøget risiko for,

at kommunen betaler en overpris for indkøb af varer og serviceydelser

at kommunen ikke overholder udbudsreglerne med en deraf afledt risiko for søgsmål

Risiciene kan henføres til de strukturelle forhold på indkøbsområdet i Københavns Kommune:

- Det er vanskeligt med udgangspunkt i kommunens registreringsniveauer og strukturer at skabe et overblik over indkøbsområdets omfang og aftalestruktur
- Der foreligger ikke fælles indkøbsaftaler for væsentlige indkøbsområder
- Flere områder omfattet af udbudspligt har ikke rettidigt været sendt i udbud

Revisionsudvalget skal dog bemærke, at der i Kommunen i løbet af 2011 er sket en forbedring af procedurerne omfattende indkøbsovervågning samt indgåelse af fælles obligatoriske indkøbsaftaler.

3.6 Refusioner på det sociale og beskæftigelsesrettede område

Revisionsudvalget har noteret sig, at revisor i 2010 i lighed med tidligere år har konstateret endog meget store fejldele på de refusionsbærende områder under Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Revisionsudvalget kan tilslutte sig revisors vurdering af, at der er behov for at iværksætte ekstraordinære tiltag med henblik på i væsentligt omfang at reducere fejldele.

Revisionsudvalget har i den forbindelse noteret sig,

at Socialforvaltningen har udarbejdet en handlingsplan indeholdende fire fokusområder: Bunkeafvikling og registreringer, Genopretning af sager, Forventningsafstemning med borgerne samt Sikker og effektiv drift.

at Beskæftigelses og Integrationsforvaltningen vil ændre ledelsestilsynet, således at dette i højere grad omfatter den generelle kvalitet i sagsbehandlingen

Revisionsudvalget forventer med henvisning til ovenstående en væsentlig reduktion i de konstaterede fejldele i 2011 i forhold til 2010.

4. Revisionsudvalgets behandling af revisionsberetninger for 2010

4.1. Revisors konklusion om revisionen af 2010-regnskabet

Som afslutning på revisionen vil kommunens revisor, såfremt Borgerrepræsentationen godkender det foreliggende årsregnskab, forsyne kommunens regnskab med nedenstående revisionspåtegning.

Revisionspåtegningen er todelt. En påtegning vedrørende den finansielle og juridisk-kritiske revision af årsregnskabet og en erklæring vedrørende forvaltningsrevisionen.

”Til Borgerrepræsentationen

Vi har revideret årsregnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2010 omfattende årsregnskab (siderne 23 - 38 i årsrapporten) samt Udvalgsregnskaber og obligatoriske oversigter, siderne 1 - 260. Årsregnskabet aflægges efter reglerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for kommuner. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder, god offentlig revisionsetik og kommunens revisionsregulativ. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for kommunens udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige, samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af kommunens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2010 i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for kommuner. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af kommunens årsregnskab for 1. januar - 31. december 2010 har vi foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at der etableres retningslinjer og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved kommunens forvaltning.

Revisors ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med god offentlig revisionsskik har vi for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om kommunen har etableret forretningsgange,

der understøtter en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning. Vores arbejde er udført med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at forvaltningen på de udvalgte områder er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i regnskabsåret 1. januar - 31. december 2010 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.”

4.2. Væsentlige forhold i revisionsberetningerne for 2010

Revisionsudvalget har for følgende områder og processer anført de tiltag, som de ansvarlige forvaltninger vil iværksætte med henblik på at forbedre de fremdragne forhold.

A. Københavns Kommunes registreringsprocesser

Lønområdet

Revisionen af lønomkostningerne for 2010 har, som følge af manglende implementering af forretningsgange og kontroller, været baseret på et udvidet omfang af stikprøvevis lønsagsgennemgang på tværs af forvaltningerne. Ved revisionen er der primært konstateret fejl på lønrefusionsområdet.

Der udarbejdes ikke en afstemning af kommunens lønudgifter med de lønoplysninger, som er indberettet til SKAT. Revisor opfordrer til, at denne afstemning udarbejdes. Endelig er det påpeget, at der ikke er etableret et entydigt kontrol- og transaktionsspor mellem KMD-lønssystemet og kommunens økonomisystem KØR.

Omkostningsdisponering og udbetalinger

Generelle processer

Revisor har identificeret svagheder i relation til kontrol af attestation af omkostninger, funktionsadskillelse med henblik på forebyggelse af fejlagtige udbetalinger og håndtering af kreditnotaer. Revisor vurderer, at der på en række områder bør foretages forbedringer, såfremt forretningsgange og interne kontroller skal udgøre et hensigtsmæssigt fundament til at sikre korrekt registrering af omkostninger samt forebyggelse af besvigelser. Det er vurderingen, at den igangværende implementering af KØR Workflow vil imødegå nogle af disse svagheder i de interne kontroller i forhold til attestation og anvisning, men der vil fortsat være behov for vurdering af, om der bør implementeres funktionsadskillelse på nogle områder under hensyntagen til risiko og væsentlighed, eller om implementering af kompenserende kontroller vil være tilstrækkeligt. Her tænkes særligt på kommunens centre og institutioner, hvor der ikke altid er et tilstrækkeligt antal ansatte til at sikre effektiv funkti-

onsadskillelse, samt ansatte i kommunens forvaltninger, som har eneprokura til attestation og anvisning af omkostninger. Udarbejdelsen af en vejledning til udvidet budgetopfølgning på fakturaer, som kun har én godkender, er ikke tilendebragt endnu og derfor ikke implementeret i forvaltningerne.

Tiltag

Der har i hele 2010 og 2011 været funktionsadskillelse mellem fakturagodkendelsesprocessen og adgangen til leverandørstamdata. Der udføres og dokumenteres løbende kontrol heraf. Ledelsens ansvar i forhold til effektiv funktionsadskillelse er beskrevet i kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ, og som supplement hertil er der udarbejdet en fælles forretningsgang for ledelsestilsyn.

Den udvidede budgetopfølgning understøttes af en rapport fra økonomisystemet (KØR), som viser udbetalinger med henholdsvis 1 eller 2 godkendere. Endvidere er der udarbejdet en rapport, der viser de beføjelser, som fakturagodkenderne er tildelt. Det er den budgetansvarliges ansvar at sikre, at de tildelte beføjelser er valide samt understøtter en effektiv og sikker fakturaprocess.

Indkøb

Det er konstateret, at opgavevaretagelsen vedrørende indkøbsområdet i 2010 har været decentralt forankret, og at der er tvivl om, hvorvidt området har været hensigtsmæssigt forvaltet. Det er vanskeligt ud fra kommunens registreringsniveauer og strukturer at skabe overblik over indkøbsområdets omfang og aftalestruktur – til brug for fremtidig aftaleindgåelse. Det er konstateret, at der ikke foreligger fælles indkøbsaftaler for visse væsentlige indkøbsområder. Desuden har ikke alle områder omfattet af udbudspligt været sendt rettidigt i udbud, og på nogle områder har der været flere indkøbsaftaler med forskellige pris aftaler og strukturer. Der er som følge heraf risiko for, at kommunen betaler mere end nødvendigt for indkøb af varer og serviceydelser. Der er også risiko for, at kommunen ikke overholder udbudsreglerne med deraf afledt risiko for søgsmål. Observationerne har ikke haft en sådan karakter, at der har været grundlag for revisionsbemærkninger.

Vedligeholdelseefterslæb

Det er revisors vurdering, at der er risiko for, at et skønnet vedligeholdelseefterslæb på Københavns Kommunes ejendomme forværres som følge af fortsat manglende rettidig vedligeholdelse. Ifølge forvaltningens opgørelse er der et betydeligt vedligeholdelsesmæssigt efterslæb, svarende til ca. 2,6 mia. kr. Hertil kommer, at KEjd's grundbudget til akut og planlagt vedligeholdelse i 2010 ikke har været tilstrækkeligt til at udbedre alle såkaldte T1-forhold,

som omfatter arbejder, der skal udføres, idet der er risiko for personskade eller nedbrud.

Tiltag

Københavns Ejendomme udfører så meget vedligehold, der er muligt inden for den afsatte bevilling, og størrelsen af bevillingen er en del af den overordnede politiske prioritering.

Anlægsområdet

Revisor har på baggrund af en mindre temaundersøgelse af ledelsesstyringen for en konkret anlægsbevilling fremhævet vigtigheden af, at TMF foretager risikovurderinger i samarbejdet mellem entreprenør og bygherre, eksempelvis i byggemødereferaterne, og at disse vurderinger vidererapporteres i henhold til kommunens aktuelle retningslinjer for anlægsstyringen. I konklusionen vedrørende økonomifunktionen giver revisor udtryk for, at der på nogle områder er behov for en opstramning af budget- og regnskabsstyringen, så den opfylder kommunens aktuelle retningslinjer. Observationerne har ikke haft en sådan karakter, at der har været grundlag for revisionsbemærkninger.

Indtægts- og refusionsområdet

Dagpengerefusioner

Københavns Kommune har i alle udvalg modtaget og bogført lønrefusion i regnskab 2011, som rettelig vedrører lønrefusionsindberetninger i 2010, hvilket er i strid med kommunens anvendte regnskabspraksis. I det år, hvor kommunen vælger at indtægtsføre lønrefusion i overensstemmelse med regnskabspraksis, vil det medføre merindtægter i driftsregnskabet svarende til årets lønrefusionsindberetning, der for 2010 udgør 151,4 mio. kr.

Tiltag

Bogføring af lønrefusioner under alle kommunens udvalg samles pr. 1. januar 2012 i Koncernservice. Der udarbejdes i samarbejde med Intern Revision en fælles bogføringspraksis, som sikrer en korrekt periodisering af lønrefusioner, således at indtægter kan henføres til det år, de vedrører.

Indtægter ved salg af produkter og ydelser

Revisionen af kommunens indtægtsadministration har været fokuseret på brugerbetalingerne under Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen. Der er konstateret manglende overholdelse af ministerielle bekendtgørelser og vejledninger samt kommunens "Retningslinjer for indtægtsadministration". Revisionsbemærkningerne vedrører behovet for generel forbedring af takstoversigten i kommunens budget, udarbejdelse og ajourføring af forretningsgangsbeskrivelser, manglende rettidig implementering af en ny

bekendtgørelse, at der ikke i flere år har været udarbejdet omkostningskalkulationer ved taksten for madservice på plejehjemmene, samt at kommunen er påført et økonomisk tab som følge af manglende regulering af husleje, el og varme. Det er revisors vurdering, at der er et betydeligt behov for, at der fremover tilrettelægges systemer og processer, der sikrer, at indtægtsadministrationen lever op til gældende bestemmelser, og at kommunen oppebærer de indtægter, som den er berettiget til.

Tiltag

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vil – for endelig afklaring af de rejste problemstillinger – indgå i en dialog med revisionen herom i løbet af efteråret 2011.

Socialforvaltningen vil følge anbefalingen om at tilrettelægge bedre processer og systemer, der kan bevirke en sikker, korrekt og mere effektiv indtægtsadministration, og har udarbejdet en opdateret brugervejledning til botilbudene. Heri indgår en mere præcis beskrivelse som grundlag for institutionernes stillingtagen til, om der skal indregnes løn i kosttaksten. Særligt hvad angår beregning og opkrævning af huslejebetaling, vil forvaltningen overveje, om der med fordel kan etableres en enhed, der administrerer denne del. Forvaltningen vil forelægge en sag for Socialudvalget om revurdering af taksterne for ophold i botilbud og øvrig brugerbetaling med henblik på efterfølgende indarbejdelse i budget 2012.

Refusioner på det sociale- og beskæftigelsesrettede område

Revisor har i flere år konstateret høje fejlprocenter på de refusionsbærende områder under især Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

For Socialforvaltningen er der i lighed med 2009 konstateret en meget stor fejlprocent ved den stikprøvevise sags gennemgang. Gennemgangen har således givet anledning til bemærkninger i 67 % af de gennemgåede sager – både fejl med og uden udbetalings- eller refusionsmæssig betydning. Revisor har gjort opmærksom på, at flere problemstillinger skal afklares i Socialministeriet, inden de refusionsmæssige konsekvenser kan opgøres.

For Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen er der ligeledes i lighed med 2009 konstateret en stor fejlprocent ved den stikprøvevise sags gennemgang. Ved gennemgangen af personsager er der således konstateret fejl i ca. 23 % af de udtagne sager inkl. gennemgang af sager vedrørende fleksjob og ledighedsydelse, og på enkeltområder er der konstateret betydeligt højere fejlprocenter (fejlprocenten ekskl. gennemgang af sager vedrørende fleksjob og le-

dighedsydelse er på ca. 60 %). Det er revisor vurdering, at der på grund af de betydelige fejldele på det refusionsbelagte område er en forøget risiko for, at staten pålægger kommunen at foretage en fornyet sagsgennemgang med den eventuelle konsekvens, at der skal foretages tilbagebetaling af statsrefusion.

Det er på ovennævnte baggrund revisors opfattelse, at der er behov for at iværksætte ekstraordinære tiltag. Revisor anbefaler til overvejelse, at der gennemføres undersøgelse og vurdering af muligheden for at foretage organisatoriske ændringer af tilrettelæggelsen af forvaltningernes interne kontrol, herunder en samling af de personelle kompetencer på området. Desuden bør det overvejes at forbedre sikkerheden for, at forvaltningernes forståelse af de gældende statsrefusionsregler er i overensstemmelse med opfattelsen i ressortministerierne, for eksempel ved etablering af en proces om forelæggelse af relevante juridiske problemstillinger for pågældende ministerium.

Tiltag

Socialforvaltningen har for at forbedre sagsbehandlingskvaliteten og overholdelsen af sagsbehandlingsfristerne i 2011 gennemført en analyse af sagsbehandlingen på udvalgte områder, herunder de væsentligste refusionsbærende paragraffer. Analysen er mundet ud i en konkret handleplan med fire fokusområder: Bunkeafvikling og registreringer, Genopretning af sager, Forventningsafstemning med borgerne samt Sikker og effektiv drift.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil efter en periode med fokus på konkrete og kritiske kvalitetsaspekter i ledelsestilsynet nu ændre tilsynet, så det fokuserer mere på den generelle kvalitet i sagsbehandlingen.

Generelle processer

IT-kontroller

På baggrund af revisionen af de generelle it-kontroller har revisor identificeret en række væsentlige områder til forbedring i Koncernservice henholdsvis BRAND (Navision i Brandvæsenet). Generelle it-kontroller er kontroller i relation til drift, sikkerhed og vedligeholdelse af den fælles it-infrastruktur for kommunen.

Revisor har oplyst, at Københavns Kommune har udarbejdet detaljerede handlingsplaner for alle væsentlige anbefalinger afgivet i forbindelse med sidste års revision, og det er oplyst over for revisor, at planerne bliver gennemført som forventet.

Ledelsestilsyn

Revisor har observeret en manglende kvalitet i de ledelsestilsyn, som er tilrettelagt i kommunen, og som indgår som en central del af kommunens interne kontrolsystem. Ledelsestilsynene er rammen for, at forvaltningsledelsen i tide kan identificere forretningsgange og processer, der ikke er hensigtsmæssige og/eller lovmedholdelige. Det er observeret, at de decentrale ledelsestilsyn nogle steder kun overvåges og rapporteres én gang årligt til topledelsen. Servicebesøgene hos institutionerne har vist, at der mange steder enten mangler kendskab til forretningsgange på regnskabsområdet, eller at disse ikke kan overholdes. Dette kunne imødegås ved et velfungerende ledelsestilsyn.

Der er ved ovennævnte risiko for, at fejlagtig sagsbehandling ikke opdages henholdsvis opdaget så sent, at fejlene får et betydeligt omfang. Desuden kan der være risiko for, at forvaltningens løbende risikovurdering og deraf afledte ressourceallokering ikke bliver optimal. Observationerne har ikke haft en sådan karakter, at der har været grundlag for revisionsbemærkninger.

B. Københavns Kommunes årsregnskab

Det omkostningsbaserede regnskab

Det er revisors vurdering, at der fortsat er behov for øget ledelsesmæssig fokus på kvalitetssikring af ikke rutinemæssige regnskabsafslutningsposter. Der er således konstateret fejl, som kan henføres til manglende registrering af anlægsaktiver, manglende kvalitetssikring af beløbsmæssige ændringer og fejlagtig rettelse af fejl fra tidligere år, fejl ved nedskrivning af tilgodehavender samt fejl ved bogføring af tjenestemandspensionsforpligtelsen. Fejlene i balancen har i mindre omfang konsekvens for den omkostningsbaserede resultatopgørelse, og fejlene har ikke effekt på bevillingsregnskabet, og har heller ikke likviditetsmæssig betydning. Revisor har derfor ikke vurderet, at fejlene er væsentlige for regnskabslæseres forståelse af Københavns Kommunes regnskab, hvorfor der ikke er taget forbehold herfor i revisionspåtegningen.

Der er endvidere konstateret en betydelig mangel i kommunens oversigt over "Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser", idet der ikke er givet oplysninger om "Garantier for øvrige lån" optaget af § 60 selskaber.

Tiltag

De pågældende forvaltninger har håndteret de konstaterede forhold dels ved berigtigelse af fejl i 2011 dels igangsat oprydning af fejlagtige saldi dels udarbejdelse af nye arbejdsgange, kontroller og systematiker med henblik på at minimere risikoen for fejl fremadrettet.

C. Bevillingsmæssige forhold

Revisor har konstateret nogle få bevillinger med et betydeligt merforbrug. De pågældende forvaltningers styring har således ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug, og endvidere er der ikke som foreskrevet i den kommunale styrelseslov blevet indhentet tillægsbevilling hos Borgerrepræsentationen. Revisor indskærper, at de bevillingsmæssige regler overholdes.

Tiltag

De berørte forvaltninger er enige i, at der skal indhentes fornøden bevilling, inden der kan afholdes udgifter. Det er forventningen, at det fremadrettet vil være muligt rettidigt at indhente de fornødne bevillinger.